

EESTI PÄEVALEHT

ESTNISKÄ DAGBLADET

 REEDEL,
6. aprillil 1990 Nr. 27 (5522)

Ülemnõukogu otsused:

NL-võim ebaseaduslik Eesti Kongress E. Vabariigi taastaja

HELSINGI (EPL) – Eesti ülemnõukogu jätkas oma tööd reedel 30. märtsil ja tegi kaoks põhjapanevat otsust. Otsus "Eesti riiklikust staatusest" pidi päevakorra järgi olema ainult deklaratsioon, kuid see muudeti ülemnõukogu keskustelu vältel

Olgugi, et otsus Eesti riiklikust staatusest tähendab, et N.Liidu riigivõim Eesti territooriumil on ebaseaduslik, kehtivast praegu "ajutiselt" need Eesti NSV seadused, mis ei ole vastuolus Eesti Vabariigi põhiseadusega. Vaidluste käigus küsiti muu hulgas, "kui me nüüd võtame vastu otsuse Eesti riikliku staatuse, millisel maal me siis homme ärkame?"

Kõnepidid vastas seaduseksperit Tiit Käbin: "Ikka veel Eesti NSV-s". Käbina arvates tuleb Eesti Vabariigi põhiseadust täiendada ja muuta, kusjuures konstitutsiooni uuendamisprotsjkti olevat juba alustatud.

Otsus võeti vastu hääletage 70-0 kolme saadiku järele erapooletuks. 29 venekeelset saadikut ei võtnud hääletamisest osa. Otsus järgi nüüd on alanud üleminekupeerioid, mis lõpeb EV riigivõimu taastamisega.

Üleminekupeerioidi pikust ei määratletud, kuid arvatakse, et see kestab võib-olla aastaid.

Ülemnõukogu esimees Arnold Rüütel keda enam ei tohtivat nimetada presidendiks, katsus lükata Eesti riikliku staatuse küsimust edasi. Tema arvates oleks olnud õigem oodata sel nädalal N.Liidu

otsuseks – kohese jõustumisega. Teine otsus kinditas ülemnõukogu ja Eesti Kongressi vahekorra, ning tunnustas Eesti Kongressi Eesti Vabariigi taastajana.

ülemnõukogus käsitlusele tulevat seaduseelnõud vabariikide eraldumise N.Liidu koosseisust.

Teine reedel otsustatud päevakorrapunkt fikseeris vastava deklaratsiooniga Eesti Kongressi ja ülemnõukogu vahekorra. Tegelikult tunnustab deklaratsioon Eesti Kongressi kui Eesti Vabariigi taastajat. Ka see otsus sisaldab üleminekupeerioidi mõiste. Eraldi mainitakse, et Eesti Vabariigi taastamine toimub rahulikul läbirääkimiste teel N.Liiduga.

Edasi tunnustas ülemnõukogu Eesti Kongressi Eesti Vabariigi kodanike esindajana. Ülemnõukogu

on valmis koostööks Eesti Kongressiga Eesti Vabariigi riigivõimu taastamiseks, toonitatakse deklaratsioon, mis võeti vastu hääletage 71-27.

Ülemnõukogu valis endale ka ülemnõukogu juhi abid, kelleks said Viktor Andrejev ja Marju Lauristin. Andrejev sai 79 poolthääli ja Lauristin 65. Valiti ka alalise komisjonid.

Juba hommikul lahkus Indrek Toome valitsus ametist, kuna oli oodata, et ülemnõukogu valib järgmise valitsuse moodustaja. Vaidluste venimine lükkas peaministri valimise edasi.

Järg lk. 7

KESKEL EESTI MISS, 20-aastane Liis Tappo.

Tänavune Miss Eesti

Eesti järelejäa-aastate kolmandaks missiks valiti Liis Tappo, Tallinna ja Põhja-Eesti kandidaat, keda krooniti hõbedase krooniga. Liis Tappo on 20-aastane, 172 sentimeetrit pikk ja 52 kilogrammi kerge.

Järg lk. 7

Oli see poliitiline põgenik?

Isa viis lapsed Eestisse tagasi ja jääbki sinna

Kahe aasta eest saabus Rootsi poliitilise põgenikuna Rein Sepp koos abikaasa ja kolme lapsega. Nagu ta ise seletas, oli ta okupatsioonivõimude poolt välja saadetud ja Nõukogude kodakondsus ära võetud. Nüüd aga selgub, nagu Svenska Dagbladet suures reportaažis teatab, et sama mees on salaja koos kolme lapsega lahkunud Rootsist ja asunud uuesti elama Eestisse, kus nüüd lapsed, kes Stockholmis käisid Eesti Koolis, on koolikäiku jätkamas.

LIIA SEPP jäi ilma kolme lapsest, kui tema mees seoses lahutusprotsessiga "põgenes" nendega tagasi Eestisse, kust ta Rootsi tuli poliitilise põgenikuna (SoD-foto Strand).

Lahutusprotsess emaga, kelle hoolduses lapsed olid kohtuotsuse alusel, on käimas. Laste äraviimine toimus seoses mehe läbikäimissoigusega.

Liia Sepp jutustab ajalehele, et ta sai laste äraviimisest, kes on 6, kaheksa ja üheksa aastat vanad, teada sellega, et isa neid kokkuleppe kohaselt pärast kohtumiseaga enam kooli ei toonud 14. veebruaril. Ta imestab, et mees, kes ise aktiivselt teda sundis temaga Rootsi tulema, ähvardades muidu koos lastega Eestist lahkuda, nüüd lapsed jälle sinna tagasi viib.

Rootsis halvenes mehe ja naise vahekorra. Mees, kel oli tööluha, tööd ei teinud ja elas sotsiaalsel abi, kuna abikaasa töötas Eesti Maja restoranis. Naine jutustab ajalehele, et mees on teda ja lapsi korduvalt peksnud. Mees lukustas oma magamistoat, kus asus telefon, mida ta naisel ei lubanud kasutada, isegi mitte raadio selles toas kuulata.

Kui siis naine alustas lahutust, tuli tal kolmel korral paluda politsei abi

Järg lk. 7

Sümfoonikud Eestist

Turnee juuli alguses kuue kontserdiga

Riikskonserter on Rootsi külla kutsunud Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri, milline 2. kuni 9. juulini annab kuus kontserti Rootsi linnades. Turneeplaanis on Visby, Stockholm, Hudiksvall, Östersund, Jönköping, Piteå. Külla tuleva orkestri dirigendiks on Peeter Lilje, kes võitis orkestri üle a. 1963, kui Neeme Järvi Eestist läände tuli.

Orkester on öieti tihedalt seotud eesti muusikakultuuri arenguga, olles öieti ajalooliselt järglane iseseisvusaegsele Tallinna raadio- ja Estonia teatri orkestritele ning enne Järvi ja Liljet on dirigendiks olnud Paul Karp, Sergei Prohhorov ja Roman Matsov. Praegu annab sümfooniaorkester kontserte igal neljapäeval Estonia Kontserdisaalis (kus äsja toimus Eesti Kongress), olles oma kõrge tasemega tuntud ka väljaspool Eestit, olude sunnil idapool, kuid on käinud ka Soomes ja õilriigis Kuvelits. Seda on juhatanud paljud rahvusvahelised kuuldused.

Loomulikult on eesti sümfooniakute üheks eesmärgiks tutvustada ka eesti oma muusikat. Nii on programides sageli seisnud Eduard Tubina teosed. Seekordses turneeprogrammis Rootsis on Arvo Päril kolmas sümfoonia, rootsi helinditest I. Liholmi "Kontakion", rahvusvahelise muusikast Giuseppe Verdi uvertiir "Saatus võim" ja ooperist

Järg lk. 7

ROOTSIPOOLSEKS solistik on ooperilauljatar Siu Wennberg.

Eesti kodu juurde kuulub Eesti Päevaleht

Kohalik elu

GÖTEBORG

Protestid jätkuvad

Veerandimiliseid esmaspäeva-demonstratsioonid toimuvad igal esmaspäeval kl. 12 Brunnsparkenis Balti-km. Tulev välja kõik Göteborgi eestlased!

HALMSTAD

Klubiõhtu

Halmstadi Eesti Seltsi järgmine klubiõhtu toimub pühapä. 8/4 kl. 16 Medborgarskolan ruumides. Hannes Ilpi juustutab ja näitab valguspiite oma huvitavast reisist õppeleev HMS Carlscrona pardal ümber poole maailma.

LUND

Koosviibimine

EPÜ Lundis korraldab koosviibimine teisp. 10/4 kl. 14 Eesti Majas. Vahvuliku kavaga esineb telluslunnik Kaljo Raid Torontost. Kohvilaud. Osalemiseest palume teatada hiljemalt 8. apr. perenaisele tel. 046-12 81 42 (Kaldjärvi). Tere tulemast!

MALMÖ

"Kiiti" koosolek

Malmö eesti lasteklubi "Kiiti" peab oma korralise peakoosoleku tähtspäeval, 22. apr. kl. 11 Lundis Eesti Majas. Bytaregatan 28. Päevakorras avamine, päevakorra kinnitamine; juhatava, protokolli ja protokoll kinnitaja valimine, eelm. peakoosoleku protokoll kinnitamine, eelmise tegevusaasta ülevalade, eelmise tegevusaasta kassaraunne ja selle kinnitamine, eelmise aasta juhutase vastustusest vastastamine, uue juhutase ja rev-komisjoni valimine, uue tegevusaasta kava alidpõhise liikm. maksu kindlaksmääramine, üleskerkinud küsimused ja koosoleku lõpetamine. Koik lasteklubi "Kiiti" tegevust huvitavad eestlased on teretulnud.

NORRKÖPING

Lihavõttelaat

Norrköpingi Eesti Skaudisprade Seltsi Naisring korraldab Eesti Kodu 8/4 lihavõttelaada, algusega kl. 12. Samal ajal toimub Selma Ereline maaliitud portselani näitus ja müük. Tere tulemast!

Kokkutulek

Eesti Pensionäride korraldusel toimub teisp. 10/4 kl. 15 Eesti kodus "Munapühade" kokkutulek. Kaasa võtta kaaks värvitud muna, munapotsid ja soola ning mälestusnõu noreuseja lihavõtte pühadest. Tere tulemast!

STOCKHOLMI

Loeng

Balti seminari järgmine koosolek on teispäeval, 10.

Kangrole auhind Eestist

HELINGI (EPL) -

Tallinna raeoksa jagati viimast korda kirjanike aastapreemiad. Esimest korda anti preemia ka ühele väliseesti kirjanikule - parima kirjanduskriitiku preemia sai nimelt Bernard Kragma Rootisist.

Proosapreemia sai Heino Kikk, luule osas Paul Erik Hummel, publitsistikas Jaan Kaplinski, lasteraamatute preemia Silvia Oispu kogu töögrupiga Eesti ajaloo kooliraamat toimetamisel ja Via Eestica auhinna sai ungarlasest eesti kirjanduse teik Gubi Beretsik. (EPL/SK).

apr. kl. 18 Stockholm ülikoolis Frescati, loengusaalis D-215. Loenguga esineb Tartu ülikooli Eesti ajaloo kateedri juhataja, prof. Suve Vahre teemal "Eestlaste muistise vabadusvõitluse ajaloo aliklaid".

"Pühadeõhtu kirikus"

Seoses Ülestõusmispuhade algusega korraldatakse koosviibimine kõigile kaasmaalastele pühapäeval, 14/4 kell 17.

Õhtu külaline on pastor Kaljo Raid, kes teenib nii sõnas kui muusikas. Lauettekanded. Kohvilaud. Aadress on Eesti Nelipühi Kirik, Brävallagatan 11 (T. St. Eriks-plaan).

Koik on teretulnud!

Laulu- ja muusikaõhtu Eesti Majas, Wallingatan 34, lõpetame selle aasta ülestõusmispuhade "Laulu- ja muusikaõhtuga", 16/4 kell 16.

SENK-koor, laulgrupp "Laurid" ja solist E. Laan ning ühislaule publikult. Õhtu külaline on pastor Kaljo Raid, Torontost. Tere tulemast!

E.V. Sõjakooli 71. aastapäev

Eesti Ohvitseride Kogu ja Sõjaveteranide Sõprusühingu korraldusel toimub E.V. Sõjakooli 71. aastapäeva tähistamine koosviibimisega ja ettekandega "Eesti ohvitserid Soome sõjakoolis" 22/4 kell 15 Eesti Majas.

Osavõttust teatada ltn. Põdra tel. 08-55 74 06 või ltn. Kimbertel. 08-776 08 62.

Ettekanne

Eesti Teaduslik Selts Rootsis korraldab teispäeval, 24. apr. kl. 18 Eesti Maja Viru ruumides ettekanne koosoleku, kus kõneleb civ. ec. Toomas Käbin teemal "Eesti-Rootsi praegused majandussuhted".

Koiki kokkutulek

Tallinna Linna I (III) Tütarlaste Gümnaasiumi endiste õpilaste kokkutulek toimub laupäeval, 5. mail kl. 13 Eesti Majas, Walling. 34. Osavõttust palutakse teatada tel. 08/19 68 18 (Rensir). Tere tulemast!

Reis Vahe-Euroopas

Esinduse reisiotomikonna korraldusel toimub 12-päevane turismireis bussiga 1-12. juulini läbi Vahe-Euroopa, külastades nn. "Ida-Euroopa pärlit" Berliini (Ida ja Lääne), Dresdeni, Prahat ja Budapesti. Reisi teel peatatakse ka Viinis ja Salzburgis ning tutvutakse Jugoslaavia koosseisu kuuluvale Kroaatia ning Sloveenia tähtsamate ajalooliste keskustega. Lähema informatsiooni saamiseks võtta kontakt kuni 25. aprillini tel. 08/21 68 49 (Mai Raud-Pähn) või tel. 011/18 39 20 (Aro).

Kirjutab

MIKS SÖLKIDA?

Viimasel ajal on eesti organisatsioonide teadetes esinenud sõna "valguspildi" asemel "slaid". Selle inglise sõna hääldamine on meile võõrapärane. Seni kuni me ei ole leitanud lühemat eestipärasõna - võiksime jääda "valguspildi" juurde. ARNOLD JURISO

Siit & sealt

Lembi Veskimets, noor eesti muusik Torontost, saavutas muusikavanduse muusikavõistlustel viiela alal suure edu, saavutades esikoha tuuevas konkurentsis mitte ainult viiela, vaid ka viiulite, altide ja tsellole seas, Viitjale langes nn. Florence Hood-Byson'i trofee, millega kaasas suurem rahaline auhind.

"Pisuhänna" edu Göteborgis Järgmine etendus on Borås

Eduard Vilde (1865-1933), esimene eesti suurkirjanik, avaldas komöödia "Pisuhänd" a. 1913. See oli kirjutatud pühadeaegsele ühele, et Eesti Kirjanduse Selts tema eelmise näidendi "Tabamata ime" auhinnata jätaks. "Pisuhänd" on kahekses kujud, üheks poolt tõusikut äärmese Vestmanni, energiline ja oma rikusega hoopis teinimine ning teiselt poolt kirjanik ja boheemlane Tiit Piibeht, keda ei huvita oma isiku väline külg ega unike elu, aga kes armastuse mõjul muutub ettevatikuks ning osutab erilist taipu majanduslike küsimustes. Vestmann ja Piibeht on tujunenud eesti kirjanduse klassikalistest tüüpideks.

"Pisuhänd" on eesti esimene tõeline komöödia. Intrigil üleshitus on põnev, dialoog sädelevalt vaimukas ja tegevuse areng hooeline. Vanema põlve talilased mäletavad kindlasti klassikalist lavastust "Estonias" Paul Pinna ja Hugo Lauriga Vestmanni ja Piibehele osades.

Ka paguluses on "Pisuhänd" korduvalt mängitud. Juba 1945. a. - jalaal vaevalt maha saanud - tõi Hanno Kompus selle Stockholmisse. Stockholmis Eesti Teater tähistas "Pisuhänd" (Lensi Rõmmeri lavastus) ed. Vilde 100-nadati aastapäeva aastal 1965. Ka Lundi asjaajamastajad mängisid "Pisuhänd" kunagi 60-nadati aastal.

Juud. 31. märtsil oli Eesti Teater Göteborgis kord "Pisuhänd" kallal oma jõudu proovida. Kuna käesoleval aastal määdu 125 a. Ed. Vilde sünnist, siis oli seegi omamoodi juubelitendus. 50-ndal, 60-ndal ja 70-ndal aastal arendas Eesti Teatri eelkäija Göteborgi Eesti Seltsi hea tasemege nältering hoogsat tegevust ja tõi välja mitu head lavastust, kuid viimasele aastakümnel oli teatritegevus Göteborgis varjusurmas. Seda rõõmustavast, et nüüd põhimõttel "julge pealehakkamine on pool võitu" astuti kõige kõvema pähkli kallale.

Lavastaja kutsuti koguni Eestist - ta on göteborglaste vana tuttav Eino Baskini Tallinna Vanalinna Studiosid. Baskini kohta on öeldud, et "ta paneb juga elvavandigi tantsima", mis siis rääkida göteborgi innaiktest ja töötahtelistest amatööridest.

Ja võt saavutatult. Etendus laabus hoogsalt, teatrit publiku ja lava vahel oli tihedalt ühendatud sagedaselt nägusid ja apalusiid teki sisse.

Näitlejate mängutase oli täiesti vastuvõetav, mida peab imeks panema, arvestades asjaolu, et paar neist seisis laval esimest korda elus.

Vana Vestmann (Otto Reimo) oli parajasti hoopis, oma raha peale uhke, aga sealjuures terve mõistusega äärmese. Piibeht (Kenn Kriis) rahulik endassevõnenud ja sihvkasid nautiv boheemlane; Matilde (Aita Päts) elegantne tõusikutrou, kodune "tulehark".

Üllatavalt hea ja läbimõeldud kogu andis Rein Lepik Ludvig Sanderina. Varem nähtud Sanderid on olnud - kui palju ei peata - kaunis kuivad ja püsed kujud. Lepiku Sanderid oli palju inimlikku muret, rõõmu, üllust, ängistust.

Ja Lõpuks Helle-Mai Võormann leeb Laura oma soojas tagasihoidlikkuses. Tema monoloog sellest, kuidas "õökull" ta päästis astu alla jäämisest, kuulus kogu lavastuse parimate momentide hulka.

Lavastaja vilunud kätt oli märgata mitmeski pistias. Alingsås: Maakirikus 14/4 kell 10 valitse laupäeva jumalateenistus armulauga. Reesalu. Laulehed. Vahetult pärast jumalateenistust kell 11.30 koguduse majas pihikonna vahendusel Heiki Soome ja Mait Möldre vanade fotode ning postkaartide näitus.

Borås: St Caroli kirikus 14/4 kell 15 valitse laupäeva jumalateenistus armulauga. Reesalu. Laulehed. Eskilstuna, Suurede jumalat. Forsi kirikus reedel 13/4 kl. 15. Armulaud. Mõtsnik ja Nürk.

Göteborg: Kristine kirikus 13/4 kl. 14 Suure-Reede jumalateenistus armulauga. Reesalu, Kägi, Lillette. Laulehed.

Kristine kirikus 15/4 kell 14 Ülestõusmispuha jumalateenistus Reesalu. Lauluraamatud.

Halmstad: St Olaus Petri kirikus 16/4 kl. 14 Eesti ülestõusmispuha jumalateenistus armulauga. Reesalu. Lauluraamatud.

Helsingborg: Maria kirikus jumalat. 14/4 kl. 16, Erendi. Armulaud.

Hägersten: Jumalateenistus Püha Öhtusöömaajaga Suure Reede 13/4 kl. 14 Upenbareise kirikus, Bäckvägen 34. Öp. Ködar.

Jönköping: Gräshageni kirikus laup. 21/4 kl. 15 jumalat. Erendi. Armulaud. Koosviibimine.

Kopenhaagen: Hans Tauseni kirikus pühapä. 15/4 kl. 12 jumalat. Erendi. Armulaud. Koosviibimine.

Landskrona: Johannese kirikus reedel 13/4 kl. 13 jumalat. Erendi. Armulaud.

Lund: Kloostri kirikus laup. 14/4 kl. 13 jumalat. Erendi. Armulaud. Koosviibimine.

Malmö: Saksa kirikus 13/4 kl. 16 jumalat. Erendi. Armulaud. Koosviibimine.

Norrköping: Suurede jumalat. ülestõusmispuha laup. 14/4 kl. 14 Matteuses. Mõtsnik, Orelli H. Piirimets, solist H. Otti. Armulaud, laulehed.

hännas" pilkab Vilde kirjanduslikku arvustust ja auhindamist ning naeruvääristat tärkavast eesti linnakodanlast, selle tõusikkust ja äritsemisvaimu.

Kirik

EELKIRK

Alingsås: Maakirikus 14/4 kell 10 valitse laupäeva jumalateenistus armulauga. Reesalu. Laulehed. Vahetult pärast jumalateenistust kell 11.30 koguduse majas pihikonna vahendusel Heiki Soome ja Mait Möldre vanade fotode ning postkaartide näitus.

Borås: St Caroli kirikus 14/4 kell 15 valitse laupäeva jumalateenistus armulauga. Reesalu. Laulehed. Eskilstuna, Suurede jumalat. Forsi kirikus reedel 13/4 kl. 15. Armulaud. Mõtsnik ja Nürk.

Göteborg: Kristine kirikus 13/4 kl. 14 Suure-Reede jumalateenistus armulauga. Reesalu, Kägi, Lillette. Laulehed.

Kristine kirikus 15/4 kell 14 Ülestõusmispuha jumalateenistus Reesalu. Lauluraamatud.

Halmstad: St Olaus Petri kirikus 16/4 kl. 14 Eesti ülestõusmispuha jumalateenistus armulauga. Reesalu. Lauluraamatud.

Helsingborg: Maria kirikus jumalat. 14/4 kl. 16, Erendi. Armulaud.

Hägersten: Jumalateenistus Püha Öhtusöömaajaga Suure Reede 13/4 kl. 14 Upenbareise kirikus, Bäckvägen 34. Öp. Ködar.

Jönköping: Gräshageni kirikus laup. 21/4 kl. 15 jumalat. Erendi. Armulaud. Koosviibimine.

Kopenhaagen: Hans Tauseni kirikus pühapä. 15/4 kl. 12 jumalat. Erendi. Armulaud. Koosviibimine.

Landskrona: Johannese kirikus reedel 13/4 kl. 13 jumalat. Erendi. Armulaud.

Lund: Kloostri kirikus laup. 14/4 kl. 13 jumalat. Erendi. Armulaud. Koosviibimine.

Malmö: Saksa kirikus 13/4 kl. 16 jumalat. Erendi. Armulaud. Koosviibimine.

Norrköping: Suurede jumalat. ülestõusmispuha laup. 14/4 kl. 14 Matteuses. Mõtsnik, Orelli H. Piirimets, solist H. Otti. Armulaud, laulehed.

puudepühail 8/4 kl. 10 lastetund ja palve. Kl. 11 jumalat. Vikholm. "Laurid". Teisp. 10/4 kl. 17.30 kooriharjutus.

Suurede 13/4 kl. 10 lastetund ja palve. Kl. 11 jumalat. K. Raid Torontost. SENK-koor. Kr.s.m.

Pühadeaup. 14/4 kl. 17 "Pühadeõhtu kirikus". Külaline K. Raid. Laulu- ja muusikaettekanded. Kohvilaud.

II pühail. 16/4 kl. 16 "Laulu- ja muusikaõhtu" Eesti Majas. K. Raid Torontost.

Lähiradio: Laup. kl. 20.00 ja esmap. kl. 13.30 lained 91.2 MHz. Kolmap. kl. 20.30, 95 MHz. Neljap. kl. 14.30, 88 MHz.

Stockholm: Eesti Baptisti keskkonnades vaimulik konverents eestlastele Stockholmis. Normalmi kirikus. Norrtullsg. 37 (T-jaam Odensplan) Ülestõusmispuhadel 15.-16. aprillil Normalmi Eesti Baptiste koguduse ja Stockholm Eesti Nelipühi kiriku kaasabil.

Esimesel pühail 15/4 kl. 11 jumalat. Kl. 13 Kr.s.m. Kl. 16 jumalat. Teisel pühail 16/4 kl. 11 jumalat. Kl. 13 tegevkoosolek. Juhustaja Kaljo Raid Torontost ja teised külaliskirjutajad. Laulu- ja muusikaettekanded. Kõik tere tulemast!

Reedel 13/4 kl. 15 Kr. matiskuju kummardamine. Kl. 18 Kr. leinalaud.

Laup. 14/4 kl. 10 lütiurgia. Kl. 22 Kr. ülestõusmispuha teenistus. Suursööt, Arbus ja külalisvaimulik Soomest.

VABAKIRIKUD

Borås: Raadio "Dalsjöfors" FM 90.3 MHz 7/4 kl. 19. Raid. Göteborg: Smyrna Eesti Kog. jumalat. Perkgatan 3 igal pühapä. kl. 15 (Park-Viktoria nurga majas). Muudatus, Kaljo Raid külastab jääb ettenägematu põhjusel ära.

Göteborg: Eesti Ev. Kog. Garverig. 2 jumalat. 8/4 kl. 11, Hell.

Reedel 13/4 Suurede jumalat. kl. 11. Pärast Kr. surma mälestamine. Lillette.

Helsingborg: Ülestõusmispuhade jumalat. baptistidele kuuluv "Korskyrkas" Trädgårdsg. 19 kolmap. 11/4 kl. 15. K. Raid Torontost.

Norrköping: Baptisti kirik. St Persg. 113 jumalat. 12/4 kl. 17. K. Raid Torontost.

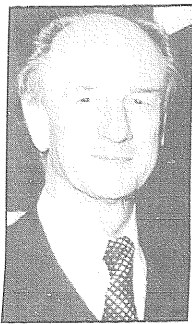
Stockholm: Eesti Nelipühi Kirik, Brävallag. 11: Palmi-

Varem projekteeritud Tallinna laevateenus "Eestline" saab Stockholmis konkurendi "Viking-Line" näol, milline 13. augustil alustab Stockholm-Helsingi-Tallinna liiniga.

"Viking-Line" sõidab Tallinna kogu korda nõdalas suure parvlaevadega, milliseid aga Tallinna sadam praegu vastu võtta ei saa. Lahenduseks on, et laev lihtsalt jääb reidile, kust siis mootorpaadiga reisijsad sadamasse viiakse.

Esmajärjekorras kasutatav laevafirma Tallinna reisi-deks ainult aasta eest võtte lastud parvlaeva "Isabella".

Viking-Line üle Helsingi Tallinna

KALJO RAID

Kaljo Raid Stockholmi

Üks eesti tänapäeva silmapaistvamaid eesti heliloojaid, 1921. a. sündinud Kaljo Raid, külastab aprillikuu Stockholmis. Helilooja kodulinna on Toronto, aga paguluse algastail elas ja töötas ta Stockholmis.

Kaljo Raid õppis Tallinna Konservatooriumis tsellol (Anton Karjuss), dirigentsi (Olav Roots) ja kompositsiooni (Heino Eller). 1944. a. valmis lõputööna I Sümfoonia, mille esiettekannet toimus samal aastal Tallinnas Eesti Ringhäälingu sümfooniaorkestri esitluse. Dirigent Olav Roots.

Rootsist lahkus 1946. a. oli Raidil valminud juba II Sümfoonia, mis senini on veel esitamata.

Peale kahe sümfoonia hõlmab helilooja mitmekülgne looming hulgaliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. 20. märtsil toimus Tallinnas "Estonia" kontserdisaalis helilooja autoritõrju, kus olid kaastegevad paljud tuntud solistid. 22. märtsil oli samas kohas sümfoonia kontsert, mille kavas olid Eduard Tubina XI Sümfoonia (esiettekannet) ja "Süit eesti tantsuvõistlusest" ning Eeldi I Sümfoonia. Siinkohal oleks vajalik märkida, et Tubina poolehoidjaks XI Sümfoonia, täpsemalt selle esimese osa viis lõpuks Kaljo Raid.

17. aprillil, kl. 17 on võimalus kohtuda Kaljo Raidiga Stockholmis E. Majas. Eesti Komitee Naissektsooni kultuuriõhtul tutvustab ta oma I Sümfoonia sõnas ja helis.

ASTALEPIK

Venelased ei liitunud "Loojanguga"

HELSINGI (EPL)

Iseseisvunud EKP-st eemale jäänud inimestel poolt asustatud nn. õppariid ei kõlba kirde-Eesti vene kommunistidele. ETV uudiste peatoimetaja N. Maasikas kutsus üht Moskvale ustavat parteit Loojangu Parteiiks põhjendades nime sellega, et nõu järele tuleb alati hommik kuul loojangu järel ainult pimedus.

Õppariite juhitedes on Valeri Genaldin, Tallinna Mere rajooni parteijuhid Aleksandr Gusev ja Tallinna parteikomitee teine sekretär Pavel Panfilov. Asutajate hulgas on muudugi juua üliõpiluse kuulsusega internatsiooni järgi Kogan. Peamised asutajad on Tallinnast, kuma Narva ja Sillamäe vene kommunistid ei ole vähem senijani veel liitunud uue parteiga. (EPL/SK).

Ühendriikides suri Anna Paabo, n. van Anniko.

Haapsalus suri 14. veebruaril Elvine Kibus, sünd. 24. sept. 1904.

Melbourne'is Austraalias suri 13. veebr. Paul Pärtel, sünd. 22. sept. 1909 Vändra. Anniokorral.

ERF infovahendajaks Baltikumi ja Rootsi vahel

Laupäeval, 24. märtsil toimus Stockholmis E. Majas Eesti Rahvusfondi uue 44-liikmelise esinduskogu esimene koostöö. Pärast esimehe Olaf Aule avasõna valiti koostöö juhatajaks palju aastal kestnud "traditsiooni" kohaselt Gerhard Peet Göteborgist.

Nagu esitatud tegevuse aruandest selgus, jätkas ERF ka möödunud 1989. a. oma asutajate 44 aastat tagasi saadud ülesande täitmist: teevärske informatsiooni levitamist Balti riikide ajaloosise arengu ja saatuse kohta. Ehk nagu see 1946. a. oli sõnastatud:

Näidame kogu maailmale, et oleme vabadustarmastaja rahvas, vankumata oma teekspidamisteks ja visa oma püha õiguse eest seltsimises. Aidates endid ise, võime olla kindlad, et meid aitavad ka teised...

Sellega virgus ja tõusis tööle ning võitlusele jälle eneseteadlik, oma õiguse kindel ja vankumata Eesti Vabariigi kodanik. Ühtaegu sündis ja teostus vabasid eestlasi kõikjal maailmas haarav ja kaasatõmbav võitluse idee.

Sellele virgus ja tõusis tööle ning võitlusele jälle eneseteadlik, oma õiguse kindel ja vankumata Eesti Vabariigi kodanik. Ühtaegu sündis ja teostus vabasid eestlasi kõikjal maailmas haarav ja kaasatõmbav võitluse idee.

ERF-i ESINDUSKOGU liikmed kohvilauas. Vasakult Sigrid Põdras, Arved Ruusa, Mihkel Mathiesen ja Olaf Aule. (Foto Terras).

Nii kirjutatakse 1952. a. avaldatud brošüüris "Eesti Vabaduse eest", milles antakse ülevaade ERF-i esimestest tegevusaastast 1946-51.

Möödunud tegevusaastal jätkati V. G. Karashev-Orgussare eestikeelse raadiovestluse sarja kirjastamist, Ilmus II osa, "Molotov, Vorosilov, Soome Epopa ja Mele" (168 lk.). Samuti anti välja Jõu Ignati koostatud rootsikeelne "Estonland. Grundläggande fakta" (98 lk.), mis on osutunud Rootsis eriti vajalikuks ja tagasisidet trükkiseks Baltikumis viimastel aastatel toimusid kiire arengu taustal.

Jätkati ka pressibülletäänide, ingliskeelse "Newsletter" ja saksa keelse "Nachrichten aus dem Baltikum"

väljaandmist majandusliku toetusega ka Läti Rahvusfondilt.

Arvestades väikest maksuvate tellijate arvu ja sellest juhtuvast suhteliselt suurt majanduslikku koormust ERF-i le ja samasega võimatu arvundmist saada teiseks informatsiooni otse Baltikumist, otsustas ERF-i juhatus ka teostatada pressibülletäänide väljaandmist pärast 1989. a. viimase (detsembrikuu) numbrit ilmutamist.

Sigüsel toimunud raamatute Eestisse saatmise aktisiooni raames saadeti neljale riiklikule tähtsusega raamatukogule (2 Tallinnas ja 2 Tartus) ERF-i trükitist, kaasa arvatud ka pressibülletäänid, igast neljast eksemplarist, vaid mõnest varasemast vähem, kui laos ei leidunud neid küllaldast arvul.

Lisaks ülalootetud materjalidele saadeti Eestisse V. G. Karashev-Orgussare raadiovestluse sarja kolm osa ja Sirje Siimintu "Mõningast rahvuspolitiika aspektidest" - igast 200 eksemplari. Seega on nüüd esimest korda neid raamatuid Eestisse saata korraga suuremal arvul.

Koos teiste organisatsioonidega korraldati Eesti Vabariigi 71. aastapäeva aktus Folkets Husi kongressisaalis, milles osales umbes tuhat inimest. Avasõna ütles üliõpilaskomitee esindaja Katri Raud ja aktuseksle pidas kunstnik Heintz Valk Eestist. Kontserdisaalis esinesid Eesti Filharmooniline Kammerkoor Eestist ja Stockholmis eesti koorid. Järgneval peo eestis Stockholmis Eesti Kabaree-teater pöörniku "Minge üles meedelle".

Võeti osa ka 14. juuni leinajumalateenistuse korraldamisest. Jätkati kirikus ja Eestis 99 ja Balti Informatsioonikeskuse tööt.

Tulude ja kulude arve oli tasakaalus 142 305:95, näidates tegevusaasta puudujääki 3 737:75.

Käesoleva tegevusaasta eelarve võeti vastu tasakaalus 120 000: -.

Nagu juua eelarvest nähtub, piirdub ERF-i käesoleva aasta tegevus peamiselt juua olemasolevate trükkide ja tegevusega Rootsis, aitamaterjalide ja tegevuse ja muu tasulise tegevusega.

1990. a. tegevust mõjutava tegevud, nagu pressibülletäänide vähenemine viimaseil kaht aastal väljaandmist suhteliselt paljude trükkide tõttu, ning senise büroo tööjuu Sigrid Tõnuse pensionile mineku puhul tekkinud vakantsitõttu.

Eestiskogu soovitas keskendada Eesti Rahvusfondi tegevust tulevikus rohkem otse aktuaalse informatsiooni vahendamisele Rootsi ja Balti riikide vahel, milles praegu on tekkinud ilmsel vajadus. Selles suunas on ERF-i juhatus juua astunud vajalike samme ruumide ja tööjuu osas.

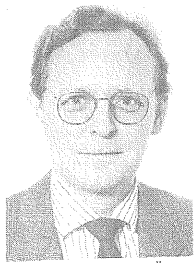
Liikmemaaks alammäär otsustati jätta endiseks, 50: - aastaks.

Olaf Aule valiti tagasi Eesti Rahvusfondi esimeheks. Samuti valiti põhimõtteliselt tagasi ka senine juhatus, kuigi sellel ka ilget, Bernhard Mäele ja Jaan Ruusa, palusid end kõrgema taseme tõttu edaspidistest kohustustest vabastada. Esinudeskogu avaldas mõlemale tänu aastakümnete jooksul tehtud ennastalgava töö eest Eesti Rahvusfondis Eesti välisvõitluse toetuseks.

ALEKSANDER TERRAS

Toomas Käbin:

Siiski liigume õiges suunas

TOOMAS KÄBIN

Kuidas läheb Rootsi ja Eesti vaheliste kaubanduskontaktide arendamine? Selle küsimusega pöördus "Eesti Päevaleht" Rootsi Eksportnõukogu eesti kontaktide eest vastutaja Toomas Käbina poole. Positiivsete tulemuste osas märgib Käbin:

Positiivne on, et side on oluliselt parnenud. On kasutusele võetud telex ja telefax ja telefonühendused muutuvad aeglaselt paremaks ja kindlamaks. Kevald peaks tulema veel telefoniline Eestiga ühendust pidamiseks. On hakatud kasutama daatamodeemi.

Kommunikatsioonid on paranenud selles mõttes, et on kergem reisida. SAS lennab nüüd Eestisse, juunis tuleb otsesõnu laevadega Stockholm ja Tallinna vahel.

On tekkinud isiklikud kontaktid ja tutvused igal tasemel. Advokaadid, poliitikud, pangandustegelaste vahel jne. See loob alused edaspidisteks tööks.

Aga pettumusi on ka olnud?

Liiga vähe oleme suutnud arendada teostatavate kontaktide, Eestis puuduvad lihtsate seadmed ja materjalid. Iga päev tuleb pakumisi, mida pole võimalik kasutada ja sajad tuhanded dollarid lendavad seepärast Eestist mööda.

Sealsetel tegelastel puuduvad turismiautokused, ei tunda konkurentsimaailma. Elle oli mul näiteks siin üks eestlane, kes tahtis müüa kaup Rootsis. Kui soovitsin taile vastava isikuga kontakti astuda, vastas ta: kui need on huvitatud, eks nad siis tule Tallinna vaatama. Siis anname ka hinnakirjaga.

Nii ei saa asju lihtsaks ajada. Kas Rootsi on kuidagi-moodi kaasa aidanud siis sellel pakilisel turumajanduse väljajõppe alal?

Seni mitte üldse. Valitsus rääkis, et tuleks tuua baltisiis siia, et täita vaba töökohat. Seevastu pole mingit praktikat veel välja pakutud.

Selle aasta alguses pidi Eesti läbi minema IME-le. Kas see on ka toimunud?

Minna nien IME-t rohkem ühe sümbolise tirtusena. Nüüd on alles käsli kõrgema seaduste ümberõttamine, mispärast kogu olukord on tohutult segane. Nüüd on Liidust lahtilõtmise faasid, ei saa loota sellele, et asjad toimuksid normaalselt.

On näiteks lubatud luua aktiivselt. Aga kuidas sa seda teed, kui täielikult puuduvad mehhanismid ja seadused.

Praegu võivad rootsi ettevõtted minna Eestisse, aga peamiselt maa loomariistadeks. Põuame ka teostada turu-uurimisi. Ma meele võimalust on ni piratud. Kui Viet-nam on seni saanud 5 miljardit, pole Eesti midagi veel saanud. Minna olen peaaegu üksikuna teinud selle töoga, kuna kuksid pole mingit toetust kasutada riigi rahadest.

Loodetavasti paraneb olukord, kui saame oma esil-

mes esindaja Eesti vastis, kes hakkab töötama Endia nr 4 asuvas Rootsi konsulaaroksa ruumides. Siis on koha peal üks inimene, kes oskab kohalike võimudega asju ajada ja kaasa aidata, kui inimesed sõidavad. Praegu pole meil veel telefoni, aga ehk saab kasutada konsulaaroksa numbreid. Telefoni number on 45 03 50 ja faxi number 45 06 76.

Kuidas teie töö eksportnõukogu organisatsioon on?

Meil on Nõukogude Liidu kaubandusgrupp alal nn. Affärsgrupp Estland, mille esimeheks on Rudolf Jäla. Kaas. Sinna kuuluvad praegu umbes 250 ettevõtet, kes saavad meil pidevat informatsiooni.

Kui suur on teie tegevus N. Liidu suunas teraviku?

Mitte kuigi suur. Vaadates kaevib SAS-i lende Tallinna. Sinna läheb 3 täislennumit nädalas. Moskvasse läheb 7 lennumit, kus alati on kohti üle ja need jagunevad tegelikult üle ülejäänud Löödu.

Ärimehed peavad praegu kontakte N. Liiduga vahetulusaks.

Kuidas hindaksid kokkuvõttes teie senist tööd?

See vastab suurtes joontes ootustele. Liiga suureks on kujunenud riskused investeerimistega ja krediidide hankimisega.

Kokkuvõttes olen ka optimistlik tulevikus suhtes. Asjad liiguvad siiski õiges suunas. Kähe aasta eest ei olnud üht midagi. Nüüd on kontaktid igal tasemel.

Kuidas on sinu isiklik töökoormus?

Vast 70 tundi nädalas. Erineks ma üldse aega ei saa.

USUTLES: ÜLO IGNATS

Uurimis- toetus

V. Mutile

Wenner-Grenski Samfund jagas uurimistoetusi kaheksale arstiteadlasele. Toetuse 70 000 krooni suuruses sai ka Karolinska Institutet'i juures teinud uurija, eestlane professor Viktor Mutt.

1 732 eestlast vääjooksikud

15. veebruaril oli 1 732 meest Eestis saanud tagasi oma sojaväeplõhki. Meid on aasta sügisel keeldus relvajõududest minemast 139 noormees. Praegu arutatakse Eestis seaduseelnõud, mille alusel väiteenistuse keeldujad on kohustatud olea võitma töötlemistest ainult Eesti territooriumil. See kehtaks 30 kuud ja tegevusaladeks oleksid tervishoid, sotsiaalne, chitrus, remondi- ja põllumajandustöö ja ka näiteks tule-tõrje.

Timmukuru:

Vastukarva

LEEDUS on seda kirjutades käimas pidevad ja järjest tugevamad ning vägivallamärgid okupatsioonivõimu menetlused, et oma vankuvat positsiooni kindlustada. Okupeeritakse partei peakorter (parteist lähed ja vana vene usu järgi välja kõik võim, vähemalt läks hiljuti). Aetakse taga ja võetakse kinni noori mehi, kes ei taha minna okupatsioonivägedesse kiusamiste, peksmist ja pilkamiste kätte – kuskil kaugel "suure ja laia" maa servadel. Rootsi sõjakooli ülem ütles: "Jah – kui vaadata N. Liidu vaatekohast, siis on need muudigi desertöörid, aga kui vaadata leedust vaatekohast, siis..." "TV-reporter kahjuks ei küslnud, miline seltsukoht oli kõrge sõjaväelase endal.

Peaminister ütles: "Vi har vidtagit ätgärder..." ja kordab seda õige mitu korda, nagu oleks see mingi nõlavorml. Kuidas seda üldse tõlkida maa-keelde? Sõnastiku järgi tähendab: "Abinõusid tarvitusele võtma". Aga kas sai selgemaks? Kus on need abinõud? Näha pole olnud, kuulda ka mitte.

NUPUKAD POLITIKUD SELETAVAD: Kui uuele N. Liidu presidendile väljast survet avaldada, siis on tal kergem võidelda oma tagurlaste vastu. Hoiatades neid, et lääne poolt võidakse need "abinõud", mille abil N. Liidu loodab majanduskriisist välja pääseda, ära lopetada, krediidid ja tehnilised abi andmine kinni keera...

Aga esialgu pole midagi märgata. Kõik hoiatused kõlavad stiilis: "Kui sa veel midagi teed, siis..." Aga seni pole hoiatajate arv "sis" veel tulnud. Ja küsimus on, kas tulebki. Kui krui vii aeglaselt keera, et mingid dramaatilised liigutused märgata pole. Ainult see, kes krui vahel istub, tunneb...

NAGU KUULDA, on ka eesti poliitikut hakanud mõnda krui keerama ja lelitunud koguni talle väga terava otsaga krui.

Viina hinda tõsteti Eestis: Vanasõna: See koer karjab, keda kaigas puudub, läks täide. Teatud vähemusrahvus tõstis kohe hääli, kaevati Moskvasse, et esimese järgu tarbeainete hinda sel ebasotsialistlikul viisil on tõstetud. Mõned vähemusrahvuse liikmed hakkasid pakkima, et kolida tagasi aladele, kus elu veel normaalselt kulgeb.

Mis oli ju menetluse märke. Või kui tõlkida rootsi keelde: Ätgärdena hade vidtagits.

Soovitame järele teha!

KOMMENTAATORID kinnitavad, et praegu polevat veel N. Liidus võimalik majanduslikku süsteemi muuta. Tõoliselt ei taha saada kapitalismi. Mõned soovivad oodata, kuni olud vietsamaks ja leib nappimaks jäävad, et siis võib-olla. Või selle omal ajal tuntuks Skeemi järgi. Enne Nälg Siis Viletsus (ENSV). Või teise looklausse valatud: Mida helvem, seda parem! Ehk teiste sõnadega: N. Liidus kogude inimene) kapitalismi enne vastu ei võta, kui vana nälg käes. Aga sinna pidi veel hea mitu aastat aega olema. Aega kurei koolida kuni soo sul.

MASSITEABE teadmised Baltikum kohtu on pidevalt kasvamas. Talinn

kirjutatakse ainult veel lga kolmas kord ühe n-iga. Hiljuti võistme ühe skribendi kirjutustest tugea "rootsi küladest Saaremaal" (juttu polnud 17. sajandist vaid kolmekümendatest aastastest). Teine leidis – selge olevat, et Eesti on sajalaste kaup elanud "sak-salikus ja venelikus kultuurimiljões". Esimest ei saa salata, aga teine...

JA IKKA NOOD ÜLLATUSED! Kuulutati, et idas olevat rahvas harjunud sotsialismiga ja häaletavat muudugi sotsialistidele. Aga näe, ei idasakslased ega ungarlased ei hoolinud sotsialismist, ei olnud ikkagi harjunud. Mis sa neile teed, tee või nikaraaguat... Ainult venelased leiavad veel, et teise kuul teemine on paha. Aga sellest ei maksa ju rääkida.

"Surnutest ja venelastest mitte üks paha sõna. Seda arvasid juba vanad roomlased, kuigi nad venelasi ei tundnud".

See viimane tuli Andrei-see ja on ajalooliselt muudigi vale. Vanad roomlased mõtlesid ikka ainult surmu. Mele aga peame olema kaastundlikud rahvaste vastu, kellele sajalaste kaup nende valitsejate poolt on liiga teinud.

Miks nad lasid endile liiga teha?" küsis Andres, kes on agar rahvusühendloog ja paneb – kui teda ei peata – kõigele rahvastele kogu kindlad tundemärgid külge ja maskid ette. Aga meie ei lase Andreist praegu enamast sel teemal avaldada. On kindlaid ja sõbralikul kriitilisel peale.

ROOTSI AJAKIRJANIK on elanud aastaid välismaal, tuleb kodumaale tagasi ja imestab mitmel pool. Eriti häirivad teda sõnad "neutraalsus" ja "erapooleus".

Ta küsis: "Kas Saaharov ja Valesa olid erapooleus? Tänu neile on üks ja teine asi muutunud". Mele liisame et ka Herbert Tingsten polnud omal ajal erapooletu ega olnud seda ka "Dagens Nyheter". Aga siis tuli üks hoopis erapooletum peatoimetaja koos kultuurirevolutsiooniga ja siis hakati mõnel pool lehte kutsuma "Ny Dag!" homikuväljaandeks.

SÕJAMEHED TEAVAD et kui vaenlane väga peale surub, siis kaitsesid ainult ei aita, tuleb asuda vasturünnakutele. Seda taktikat on nüüd kuulda rändavatel Tallinna kõrgemataemealistes tehastes. Saadetakse Moskvast uusi direktore, kes hakkab kamaandama ja määrama. Vilibast inseneeride oskustele ja korraldab omad mehed parematele kohtadele. Eestlased hakkavad kiiresti tehasesse välja valguma – ja seda just oodaksegi, et oleks rahulikum töötada. Sest eestlased – sunnikud! – on ettevõtlikud ja käsitöölised. Tulevad ühendada ja mitmesuguseid eksperimente ette võtta. Aga ei ole ju vaja muud, kui plaani täita ja graafikut aren-dada, eks ole! Räägivad koguni mingisugusest imest, veel suurte tähtedega. Ei ole vaja! Korda on vaja.

Ja niimoodi on vasturünnak edukalt läbi viidud. Kõik kenad vene mehed direktorist kuni tööliseni. Mõni niisugune spetsialist või insener veel on, aga kauaks nemandki. Ei kanta oiget nõukogude valmu välja, lasuvad jalga. Rõõgu ja rõõm! Kui saaks veel Kirde-Eesti kuni Lasnamäeni automeeteks varustada, siis mahtsiki, oleks mõnu!

EESTI KONGRESSIL. Vasakult: Üks populaarsemaid Eesti Kongressil Kaido Kama, kirjanik Jaak Joeriüü ning kongressi sekretariaadi juhataja Eve Pärnaste. (Foto Toomas Volmer).

Eesti Komitee Eestis

Tervitus Ülemaailmsele Eesti Kesknõukogule ja eestlastele

Eesti Komitee Eestis on saatnud tervituse Ülemaailmsele Eesti Kesknõukogule ja väliseestlastele, milles öeldakse:

Eesti Kongressi poolt valitud Eesti Komitee juhatus tervitab paguluses asuva eestlaskonna esindajaid Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu järjekordse kokkutulekul.

Eesti Kongressi esimese istungjärguga 11. ja 12. märtsil 1990. a. algas kodumaal Eesti Vabariigi kodanike taieviolilise esinduskogu kuulutas end seadusliku riigivõimu ainsaks taastajaks Eestis. Esmakordselt okupatsioonil algusest peale on loodud ehtne, rahvusvahelisel tunnustatav alternatiiv nõukogude ebaseaduslikele võimuorganitele.

Eesti Kongressi ettevalmistamine ja läbiviimine tugevdas märgatavalt kõigi eestlaste ühtekuuluvustunnet ja koostööd üle maailma.

Pagulaseestlaskond osaleb nüüd täisõiguslike Eesti Va-

bariigi kodanikena, Eesti Kongressi delegaatidena ja Eesti Komitee liikmetena kodumaa iseseisva riikluse taastamiseks.

Pagulaste delegatsioonil oli silmapaistev ja positiivne roll järjekindla iseseisvusauna võidutepäasus. Eesti Kongressi otsustes. Nimetatud otsused kohustavad meid lähemas tulevikus veelgi tihedamaks ja tõhusamaks koostööks. Des seisab laulaulatlik propaganda-kampaania Eesti Kongressi tutvustamiseks välismaailmas. Eri maades tuleb luua alaliselt tegutsevad informatsioonikeskused, mis saavad kaasa aidata ajase

istungjärgu põhitähtsusele – saavutada Eesti Kongressi kui seadusliku riigivõimu taastaja tunnustamine maailma riikide poolt.

Edasiseks sihiks on Eesti iseseisvumise küsimuse tõstatamine Ühinenud Rahvaste Peassambelil ning uuel Helsingi konverentsil. Eesti Komitee juhatus loodab Ülemaailmse Kesknõukogu ja kogu pagulaseestlaskonna kaasabil ja osavõtul nende eesmärkide realiseerimiseks.

Kõik Eesti pojad ja tütreid – ühinegem kui üks mees iseseisva kodumaa ehitamise pühas töös.

Väeteenistus-keeldujale anti armu

Väeteenistuskohuslane Erki Luik Põlvast keeldus pumaarmes teenimast ja selle ette karistas ülekohtu Tallinnas teda kahe-aastase sundtööga. Nagu nüüd ülekohtu presidiumi kirjasit Rootsi selgub, on Luigele armu antud pärast toetuslõpetust Rootsis.

Nimelt juhtis Agu Kriisa pöördumiseaga ülekohtu poole selle tähelepanu rahvusvahelistele inimõiguste reeglitele, juhtides tähelepanu, et otsus oli õigusvastane. Nagu temale tulnud vastuses märgitakse, on Luik armu saanud esimesest karistusest, et peab oma tööstust siiski 15 protsent loovutama karistuseks riigile.

Viking-Line "ristlema" Tallinna

Viking-Line, soome laevandusettevõtte on saavutanud kokkuleppe nõukogude võimudega ristlemiseks alustamiseks eeloleva suve teisel poolel Helsingi ja Tallinna vahel. Nädalas toimub kuus ööpäevast reisi esmaajoonel mootorlaev "Isabel-laga".

Konkurent Siija-Line tahab alustada Helsingi ja Tallinna vahel korrapäraselt parvlaevatehendust, kuid ei saanud nõukogude võimudest kaipatsi selleks Tallinnas.

Massihauad Ida-Saksas

HELINGI (EPL) ETV teada avati 27. märtsil Ida-Saksamaal juhtivate massihaua tuhandete tapetute jäänustega. Mõrvatud on peamiselt saksa SS-ohvitserid kuid ka tsivilisillanike ja hulgaliselt ja ka lapsi. Hukkumiste sündlasteks on vene Stalinigaesed juulgeolekuväed. (EPL/SK).

Fantoom

TV-programm

KANAL 1 reede

6. APRIL

9.00–9.30 Mikstura. 10.00 OM-program for finska barn: Noppa. 10.30–11.00 Ratta ratt. Allas rätt i trafik. 11.45–13.00 Reporters. 5. 16.00 Aktiell. 16.45 Puffaturs innummer. 16.50 Medicin. Läkare i allmänhetens tjänst. 17.30 Slavägarens dotter. Del 121. 17.45 Anslagslåt. 17.50 Utiset – Nyheter. 17.55 Ekonominytt. 18.00 Aktiell och väder. 18.15 Barnprogram: Björns magasin. Stunder med Johanna. Träskökarna. 18.45 Rockglimtar. 19.00 Leva på landet. 19.30 Stockholmshälsningar. Del 3. 19.50 Vetenskapsen värld. 21.00 Aktiell. 21.40 Sportnytt. 21.50 Filmkronikan. 22.30 Het linje. Amerikansk film från 1983. 0.00–1.00 VM i curling. Sammandrag.

KANAL 1 esmaspäev

9. APRIL

9.00 Pedagogiska magasinet. Projekt Videoväl. 9.30–9.45 Om Pulvret. 12.30 Allemansland. 13.00 Mikstura. 16.00 Aktiell. 16.45 Kulturs. 16.55 För barn – på finska. Juttu. 17.50–17.45 Slavägarens dotter. Del 122. 17.50 Utiset – Nyheter. 17.55 Ekonominytt. 18.00 Aktiell och väder. 18.15 Björns magasin. 18.45 Face 4 face. Om den franskräpiga världen. 19.15 Valet i Grekland. 19.25 Svart på vitt – i färg. 19.30 Solommentet. 20.40 Strip Tense. 21.00 Aktiell. 21.40 Sportnytt. 21.50 Spasarna på Hill Street. 22.40–0.10 Mosaik.

TV 2 esmaspäev

16.30 EM i bordtennis. 17.30 Unga Tvään. 18.10 i stilla veckan. 18.15 Landet runt. 18.45 Lilla sportspelen. 19.15 Regionala nyheter. 19.30 Rapport med väder. 20.00 Trafikmagasinet. 20.40 Videotips från veba. 21.00 Roseanne. 21.25 min England. Jultid. 21.50 Sports. 22.10 Barns utveckling. 22.40 EM i bordtennis. 23.40–23.45 i stilla veckan.

KANAL 1 teisipäev

10. APRIL

9.00–9.50 Runt i Sverige – i maifalten. 9.30–9.45 Om Pulvret. Del 5. 9.45–10.15 Under samma himmel – på tecken. 10.30 Aphanden. 10.30–10.55 Este paia 2 – nybörjarkurs i spanska. 16.00 Aktiell. 16.45 Listan. 16.55 Rockglimtar. 16.50 Vetenskapsen värld – Leve Venedig! 17.50 Utiset – nyheter. 17.55 Ekonominytt. 18.00 Aktiell och väder. 18.15 Barnprogram: Björns magasin. 18.45 Ratta ratt. 19.15 Trekvart. 20.00 Sex rättgångar. Del 6. Pappas sista vilja. 21.00 Aktiell och väder. 21.40 Sportnytt. 21.50 EM i bordtennis. 22.50–23.50 Anno en generation. En judisk familj i Estland.

TV 2 teisipäev

16.30 EM i bordtennis. 17.30–18.15 Unga Tvään. Snillebakter. Del 5. Del 8. 18.15 i stilla veckan. 18.30 Café Falun. 18.15 Regionala nyheter. 19.30 Rapport med väder. 20.00 Norra magasin. Livets ord – inifrån. 20.30 Sigma. 21.00 Osmak till tusen. Amerikansk film från 1989 med bl a Jack Lemmon. 22.40 Dokument utifrån. Glasnost och bomben. 23.40–23.45 i stilla veckan. Andakt.

KANAL 1 kolmapäev

11. APRIL

16.00 Aktiell. 16.05 Trekvart. 16.50 Rosenbaddarna. Del 6 av 8. 17.20 Sagostund. 17.35 Gumpung. 17.50 Utiset – nyheter. 17.55 Ekonominytt. 18.00 Aktiell och väder. 18.15 Barnprogram: Björns magasin. 18.45 Tropicop. 19.15 EM i bordtennis. 21.00 Aktiell onsdag. 21.40 Sportnytt. 21.50–23.30 Fotboll Allieriet – Sverige.

TV 2 kolmapäev

17.00 Norra magasin. 17.30 Unga Tvään. All världens barn. 17.5 i stilla veckan. 18.00 EM i bordtennis. 19.15 Regionala nyheter. 19.30 Rapport med väder. 20.00 Teater i TV. Allt ju på mig! 21.00 Doktor kan komma. 21.50 Svar direkt. 23.20 Rikets kultur. 0.00–0.05 i stilla veckan. Andakt.

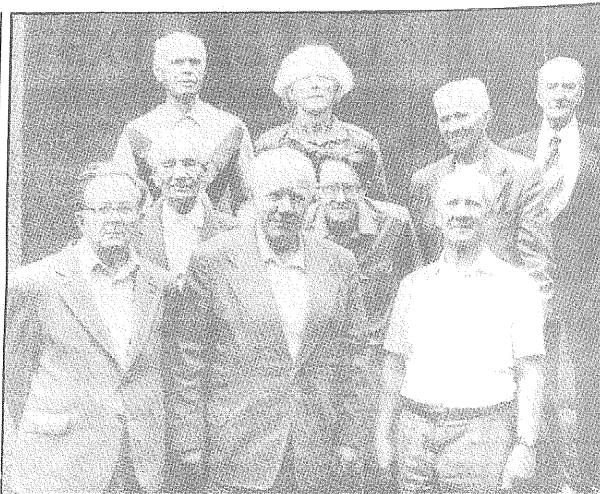
KANAL 1 neljapäev

12. APRIL

16.00 Aktiell. 16.05 Kungen av New York. Musikkumentär. 17.40 Viiskort. 17.50 Utiset. Sportnytt. 21.55 Övrepel. 21.00 Aktiell. 21.05 8 dagar. 21.45–23.05 John Huston-serie: Minnen av lyckan. Amerikansk/engelsk film från 1987.

TV 2 neljapäev

13.00 Den Camillo äterkomet. Italiensk fransk film. 17.15 Glidet – med Gunders skidskola. 17.45 Unga Tvään. Om här skall finnas en fägel. 18.05 En liten nattmusik. 18.15 i stilla veckan. Andakt. 18.20 Café Falun. 18.15 Regionala nyheter. 19.30 Rapport med väder. 20.00 Dirigenterna. Svensk Dokumentärfilm. 21.20 På tur med Tappas – Costa del Sol. Spanien. 21.50 Mona-Lisa. Engelsk film. 23.30–23.35 i stilla veckan. Andakt.

ISESEISVISAEGSED skautistadid ühtuud Eestis noori skautluse taastamisest. Pildil esirivas Helmut Tammitse, Edward And ja Viktor Andra, keskes Ado Koop ja Siimo Jõe, taga H. Antje, Lembit Tullus, Heinrich Kask ja E. Raend.

Skautide Maailmabüroo otsus:

Soome on vaderiks skautlusele Eestis

Skautiliikumine Eestis seelab juba mõnda aega päris kindlal pinnal ning järjest tehakse ühis eesmärgi. Nii on Eesti Skautide Maailm ametlikult kinnitanud eesti Hariduskollegiumi (ministriühendi) poolt digusjärglasena enne Teist maailmasõda tegutsenud Eesti Skautide Maleva. Samuti on skautide Maailmabüroo määranud Eesti skautluse "vaderiks" Soome skautiliikumise.

Järjest juurdetekkivaid üksusi juhib sügisel moodustatud peastaap, kus mitmed liikmed on ennesõjaaegsed skautid. Hoolitsetakse aga töiselt järelekasvu, noorema juhtkonna väljaõppe eest, kuid tahetakse ühtlasi äratada ka täiskasvanute hulgas uusi skautlikku liikumise vastu. See vahepealne vanusekategooria peaaegu puudub Eesti Skautide Malevas, kuid on vajalik ilil veldi vanemate ja õige noorte liikmete vahel.

Teadagi oli omaaegne Eesti Skautide Malev skautide Maailmabüroo üks asutajaid liikmeid. Eesti skautluse likvideerimiseks 1940. a. kaotas see ka Maailmabüroos liikmestaatus. Mõõdu aastakümnete vältel on eesti skautiliikumise juhitud palguses Maailmabürooga pidevalt läbirääkimisi pidanud, et eesti skautlus saaks tagasi oma liikmeks.

Siiani on aga katsud nurjuda, sest eesti pagulaskultuust tegutses võõrsil ja Maailmabüroo põhikirja üks punkt määrab, et liikmeks võib olla vaid see skautlik liikumine, mis tegutses oma riigi pinnal. Nüüd, kus skautlus tegutses Eestis, on liikmeks tegemise taastamise eeldused märksa paranenud, õigu küll, et veel ei saa rääkida omast riigist.

Eesti Skautide Maleva peastaap on allkirjutanud volitanud Maailmabürooga asju ajama seliselt, et liikmestaatus saaks nii pea kui võimalik taastatud. Kohe tuleks aga nõuda vaatlaja koht mõnele Eesti Skautmaleva peastaabli liikmele Maailmabüroo kongressile Pariisis käesoleva aasta augustis.

TV 2 neljapäev

13.00 Den Camillo äterkomet. Italiensk fransk film. 17.15 Glidet – med Gunders skidskola. 17.45 Unga Tvään. Om här skall finnas en fägel. 18.05 En liten nattmusik. 18.15 i stilla veckan. Andakt. 18.20 Café Falun. 18.15 Regionala nyheter. 19.30 Rapport med väder. 20.00 Dirigenterna. Svensk Dokumentärfilm. 21.20 På tur med Tappas – Costa del Sol. Spanien. 21.50 Mona-Lisa. Engelsk film. 23.30–23.35 i stilla veckan. Andakt.

saab Eesti skautluse vaderiks, aitab korraldada Eestis juhtide kursusi, vahendab õppematerjali ning laagri kontakte.

Kuna tegemist on hõimlastega, on otsus loogiline. Läti ja Leedu eest kannab aga hoolt Rootsi skautiliikumise peakoort. Otsusest tingitult on allkirjutanud loonud esimesed kontaktid Soome skautiliikumise peakoortega, mis tootavad enam kui lubadused Rootsi peakoort. Eesti skautluse purjele puhub siinapilgul pärituul.

SVEN TILLU HANSON

Tapeti veel üks eesti ajateenija

Eesti sõjaväeteenistuse keeldunud organisatsioon "Genf 49" on saanud informatsiooni veel ühest tapetud eesti ajateenijast vene sõjaväes. 28. veebruaril teatas Posti külas elav pensionär Maria Lahe, et tema poeg Raivo Lahe, kes on sündinud 1971. aastal, mõrvati 13. veebruaril.

Raivo Lahe oleks pidanud vabanema 12. või 13. veebruaril terviselik põhjustel. Aga enne seda tapeti ta vägivalt, kuigi surmatuustuses on öeldud, et surmapühuseks oli mehaaniline hämmamine. Matšupäeva hommikul tehti Lahest pilt, millel on näha vigastusi näol ja kaelal.

Neli päeva enne surma käis isa poega vaatamas. Poeg oli sõjaväehaiglas seoses närvid rüvi ja vasema jala varbaluu murruga. Siis tal mingid vigastusi näol ei olnud. Enne kojasuastmist pidi ta veel väcosast läbi minema. Sõjaväekomissariaadist tuli pärast selle "kohustuse" täitmis teade, et "Raivo Lahe koos enast väcosas üles".

Vanemad ja tuttavad ei usu seda versiooni. Pealegi oli poisi nägu vigastatud, purustatud oled ka sõrmenõukid. "Genf 49" juhtiv tegelane Jüri Liim kommenteerib sündmust:

– Jätkuvalt tapetakse punnameesse poisse. Ka meie valitsus valkib või kutsab alnult üles sõbralikult suhtuma armees vajadustesse.

Leinateated

Eestis on surnud Eugenie Toomsalu. Australias suri Sydneys 27. jaanuaril Elmar Niinas, sünd. 3. märtsil 1913 Tallinas.

Hiiumaal suri 25. veebruaril Elva Siik, n-nä Espenbaum, sünd. 25. aug. 1925 Hiiumaal.

Thunders Bay's Kanadas suri 13. veebruaril Elsa Kylvilski Libseja, sünd. 30. nov. 1918 Joensuu Soomes.

Torontos suri 27. veebruaril William Linnaks, sünd. 21. apr. 1923 Kose-Ravilas.

Torontos suri Milvi Kääril.

Tartus on 3. veebruaril surnud Herbert Puusepp, sünd. 16. mail 1911 Saadjarvel.

Port Lauderdale's Florias suri 22. veebruaril Alfred Erg, sünd. 30. nov. 1905.

Torontos suri Edgar Püss.

Oceanside's New Yorgi osariigis suri 23. jaan. Arnold Eesti, sünd. 15. jaan. 1914 Velise vallas Lääne-maal.

Kanadas suri 12. jaanuaril Olga Mais, n-nä Kilp, sünd. 18. märtsil 1902 Võrumaal.

Saksamaal suri 20. det. 1989 Udo Pöldvere, sünd. 5. veebr. 1935 Tartus.

Ühendriikides suri 14. jaan. Linda Kalamees, sünd. 27. veebr. 1915.

Tallinas suri 31. jaan. Adele Peebo n-nä Tedre, sünd. 11. veebr. 1896. a. V-Maargas Virumaal.

Torontos suri 4. veebruaril Helmi Neumann-Taavet, sünd. 5. märtsil 1909.

Tiit Made – kes ta on?

Eesti Kongressil esines üks noormees Saaremaal, kes tutvustas ennast kui endist KGB ohviteri. Ta pöördus seeläbi Tiit Made poole küsimuseks, miks tema ennast ei tutvusta? Made valis küsimusele mitte vastata.

Mõni päev hiljem, 15. märtsil kirjutas kompartei häälkandjal "Rahva Hääl": – Oh valas tule veel G. Gukasovski meenutus, et ajakirjanduse ametid olevat Tiit Made näol tegemist militsi KGB ohviteriga vaid majoriga.

Kes on Tiit Made?

TAPETUD Raivo Lahe.

Ei nõuta resolutsiooni meiste poiste ületoomist teenistusse Eesti pinnal. Peetakse (kas ikka peetakse?) läbirääkimisi – ikka tasa ja targu. Tasa ja targu raiastud päevad toovad aga häda ja viletsust meie noormees-tele, teina ja pisaral emadele. Ikka nõutakse meie igapäevaelus sõjavedu-mentide ettenäitamisest, ikka täidavad meie oma asutuste ametnikud usinalt kahela plaani, mikslik pida-mata võlkkogude otsuseid.

Burlingtonis Marylandi osariigis suri 1. veebr. Viive Gottfredsen Pettai, n-na Lind sünd. 9. dets. 1931 Tallinnas.

Meie hulgast lahkunud

Jaana Aloe

* 12/4 1906 Harjumaa
+ 30/3 1990 Lidingö

Mälestavad

OMAKUSED

Eestis ja USAs

SÕBRAD ja TUTTAVAD

Rootsis

Matusetalitus toimub
Lidingö kirikus neljapäeval
12/4 kell 10.30. Mälestus-
skoovibiimine Restoran
Carlos. Osavõttust teatada
matusebüroole tel 08/
663 16 15 hiljemalt 10/4.

Meie perest lahkusid

Ella Priuhka

Jaana Aloe

Mälestab kurbuses

EESTI PENSIONÄRIDE
ÜHING STOCKHOLMIS

Aatekaaslast ja PK
asutajat liiget paguluses

Ervin Pang'i

mälestab

EESTI PÕLLUMEESTE
KOGUDE
ROOTSI ESINDUS

Head sõpra

Aleksander

Saartok'i

mälestavad leinas

OLGA ja ALBERT

VAINDORF

LEANDE SOOMAN

perekonnan

EDUARD SUU

perekonnan

Tänavune...

Alg. lk. 1

Missiaasta on üsna pingutav. Kõigepealt tuleb peenimarets Austrias, kusjuures soomlaste lüüsi- kanda tema ja mis- väituse peakorraldaja ühe välisõidu kuld. Muidugi peab ta kaunistama ja esinduslikustama Eesti tähtsamaid üritusi ning võib-olla aiat ja rekla- mida ka eesti firmasid nii Eestis kui välismaal.

Liis Tappo on sündinud Tartus, kuid elanud mitmel pool Eestis. Õppinud Tallinnas Pedagoogilises Instituudis ja õpib praegu Pe- das raamatukogundust ja bibliograafiat. Üks kursus on lõpetatud ja praegu on ta akadeemilisel puhkusel.

Eesti missile meeldib kunst – ta püüab ka ise maalida ja on koguni unis- tanud Kunstiülikooli astu- misest. Laulab Pühavaimu kiriku kooris juba teist aas- tat, osaleb ka jumalateeni- stustes, kuid koguduse liige ei ole. Kavatses kevadel leeri minna.

Abieluldes sooviks Liis Tappo oma perre kolme last ja sel juhul oleks soo- viks elada omas majas lo- duslikult kaunis kohas. Üks tuba peaks olema täiesti oma tarvis – selle seina värviks ta tumeroheliseks, tumesiniseks ja mustaks. Üldiselt on lermikvärvid tume- dad – imponeerivad silgavad, müstilised vär- vid.

Elutsesiline peab olema väga rikkalikult hingedu- ga, määrav pole niivõrd vä- line, kuivõrd just sisemine. Naiselikkus tähendab Eesti missile malbus, pehmust, särkeimust, naraustust, niio, alustades valtsimist. Ja Eesti Vabariigi presi- dendi sooviks ta – Tiit Madet.

Ülemnõu- kogu...

Alg. lk. 1

N.Liidu sõjajärgne aga tä- histasid ülemnõukogu istungi ja valitsuse luku- mist kilomeetrite pikkuse sõjaväekooliga, mis lii- kus Pärnust Väandra ja Türi kaudu Tallinnasse – tege- mist olevat "igakevadiste manöövritega".

Spekulatsioonid peami- nistri valimiste ümber jät- kusid. Peamised kandidaa- did on senine peaminister Indrek Toome ja Rahva- rinde juht Edgar Savisaar. Savisaar liitus Maaliidu saadikugrupiga, et saada endale rohkem toetust. Savisaar kandidatuuri pooltavad ka mõned ta vastased, kes arvavad, et Savisaar pole võimeline majandust korda seadma ega korraldama suhteid Moskva. Hoolimata sel- lest oodatakse koalitsiooni- valitsuse moodustamist, kus oleksid Rahvarinne, Töökollektiivide Liit ja Vaba Eesti rühmitus. (EPL/SK).

Soomlased tutvustavad Eesti ajalugu ja kultuuri

Sõprusühing Tampere-Tartio Seura on hakanud soomlaste tutvustama ajaloolist ja tänapäeva Eestit. On ilmunud esimene number väljaandest "Pro Estonia". 36-leheküljelise, suures kaustas illustreeritud ajakiri on koostanud soome noorema põlve teadlaste artiklitest. Kaant illustab Vaino Väljase portree.

Juhtkirjas

muu hulgas:

– Ühistöö

Läänemere

ramnikutel

tõuseb 1990-ndal

aastal hoopis uuele tase-
mele. Ülesanded on suured
ja nõuavad ühist panust. Ka
Soomes välispoliitika peab
reageerima uutele väljakut-
setele. Praegu on Ida-Eu-
roopa kodanike sihiks luua
rahvuslikud ühiskonnad
Skandinaavia eeskujul.

Kalervo Horni annab il-
meka ülevaate To-rtu ra-
hvusliku ülikooli 70-a. juube-
lipidustest, mispuhil köne-
leli eesti ja ladina keeles.
Aimo Minkkinen väidab, et
Lennin olevat tunnustanud
Eesti iseseisvust ja rahule-
pingu puhil oli ta tunustat-
nud ka "kõdalliku Eestit".

Too väide, mis on esle
kerkinud eriti Soomes ("Le-
nin andis iseseisvuse Soome-
le"), vajab lähemaid ja
laidlasemaid allikaid kui
saadavalolevad.

Kauko Rumpunen jutustab
titli "Eel-Zdanoviku
aja vägivaldne võimuhimu"
al 1924. a. 1. detsembril mäs-
katsest. Artiklis on juttu
sellest, et nii Soome kui lää-
neriigid avaldasid eestlaste
kaastunnet, kuid ei a-
vatsenud aidata eestlaste
püüdeid edaspidi vältida
sarnasest üritusest.

Soome ametlik välispoli-
itika ei soovinud Eestiga po-
liitilisi suhteid. Lääneliitla-
sed saatsid oma diplomaate
järgnevale Vabariigi aasta-
päevale – aga see oli ka
kõik.

Eesti hakkas oma riigi-
kaitset tugevdama, mis oli
kallis ettevõtte.

Anlakse edasi intervjuu
Vaino Väljasega, milles ta
ütleb:

– Sihiks on suveräänne
Eesti.

Tekstist aga selgub, et te-
gemist oleks "suveräänsu-
suga" N.Liidu piirides.

Tampere rahu- ja konflik-
tuurimise instituudi juha-
taja Pertti Joenniemi mär-
gib, et ta on liiga vähe uuri-
nud Baltikumi küsimusi. Ta
mõistab Balti rahvaste soovi
pääseda N.Liidust, kuna

vastasel korral ähvardab tö-
siselt vähemussejäämine
omaendi koostamisel.

Joenniemi meelest ei ole-
vat baltlaste ideaaliks lääne-
line majandusvorm, mida ta
märgib artiklis "Kapitalism
hirmutab". Baltikum töö-
stus polevat võimeline võit-
luma läänes ja loomulik turg
olevat N.Liidus.

Helena Saarinen on kirju-
tanud pikema artikli endi-
sest ja praegusest eesti üli-
pilasest. Noored nõuavad
vabu organiseerumismoodu-
seid, millest nad on ohud
ilma pool sajandit. Tegevus
nende raamides on niisasti
tagasiavaatav kui edasisu-
nav.

Timo Hanhivaara kirjelab
ühildat Konstantin Pätsi
elutööd.

Mälestatakse keelelaad-
last Paul Aristot, tutvusta-
takse Jaan Kristi romaani
"Syvyydestä" ja Marju Lau-
ristini, Peeter Viialemmi
ning Rein Ruutso teost "Vi-
ron Vapauden tuulet".

Väljaanne sisaldab soom-
lastele huvitavat materjali,
kuna Eesti olude ja Eesti
kultuuri tundmine on Soo-

NOORUSAJA pilt Kon-
stantin Pätsist.

mes viimase poole sajandi
ajal kahanenud peasegu elu-
matuks. Selles seoses on pa-
ratamatu, et nii mõnedki
väited Eesti ajaloo ja olude
kohta tunduvad meile pisut
võõrarna. Ent suurtes joon-
tes on esitusel asjalikud
ning objektiivsed, tahe ven-
nasrahvast tutvustada on
siiras ja tugev. (EPL/AT).

Oli see...

Alg. lk. 1

mehe omavoli vastu laste
suhetes, kes olid antud oma
hooldusele, et lähikümi-
sõigusega mehele.

Tulemuseks oli lääni-
koha otsus, et lapsed tule-
vad emale üle anda. See
toimiski järgmisel päeval,
kuid päev hiljem oli mees
nad jälle oma juurde vi-
nud. Ja nagu selgus, oli ta
maalt lahkunud.

Kriminaalspektor Ahti-
bad Stockholm välistama-
lastepoliitsel on SvD-le ju-
stustanud, et see juhtum
väga harva, et poliitilised
põgenikud pöörduvad taga-
asi maale, kust nad on põ-
genenud. Kui see toimub
sils on nad saanud uued do-
kumendid selle maa saat-
konnast. Lehele on jutusta-
tud veel, et Rein Sepp sai
vastavad paberid endale ja
lastele just N. Liidu saat-
konnast. Nagu on selgunud,
väs ta kaasa ka abikaasa
ja laste paberid, mis olid
Rootsis välja antud nen-
dele.

Huvitav üksiasi on veel
see, et poliitiline põgenik
Rein Sepp mõeldud aasta
jooksul käis kolmel korral
tagasi Eestis.

Usumuusikal Pirta kloostriksse

Rootsi muusikadramaati-
line "muusikal" "Näita
mulle teed" (Visa mig vä-
gen), mis käsitleb Piha Bir-
gitta elu, on kutsunud esi-
mama Pirta kloostri vare-
metesse Kultuurfondi poolt
eelooleval suvel.

Ansambel koosneb 30st te-
glaseast. Praeasa, st. Püha
Birgitta rolli laulab lauljari
ja näitleja Eva Hovstadius.

Elmar Vares 90

Stockholmis tähistas oma
90ndat sünnipäeva Elmar
Vares, iseseisvusaegne
ühendatud Viljandi, Une-
võidu, Vanavõidu, Tuusa ja
Pärsti valdade sekretär, kes
hiljem oli Padise vallasekre-
tär. Ta oli ka Harju maavõ-
likogu liige kuuludes poliiti-
selt Ühendatud Põllu-
meeste rühmitusse.

Juubilar on lõpetanud
Omavalitsusekretäriks ette-
valmistuse ja sooritanud
kuteksamid. Vallasekre-
täre ametit pidas ta isesei-
suse ajal kaks aastaküm-
met.

Ta on ka paguluses osa
võtnud eesti organisatioo-
nide aktiivsest tööst.

Eesti Kultuuri Koondis kor-
raldab laulupeo ajal reise
Eestisse. Info 08-11 31 16.

Päevakodu Tilluke Göteborgis

otsib eestikeelset personali suveks
ja sügiseks 1990.
Käimused ja soovivaldused esi-
tada aadressil:
Päevakodu Tilluke, Dr. Allards
Gata 2, 413 25 Götebor. Tel.
031-20 17 16.

Tellige Eesti Päevalehte!

ROOTSIS ja PÕHJALAS	eesnimi	nimi
1 kuu 100,-	☐	
4 kuu 220,-	☐	adress
12 kuu 580,-	☐	
EUROOPAS	postinumber	koht
aasta 675,-	☐	
6 kuu 350,-	☐	
MUJAL	maa	
aasta 750,-	☐	
6 kuu 400,-	☐	

Tellige ka oma sugulastele ja tuttavatele Eestis!!!

KUI ESINEB SURMAJUHTUM.

Gillis Edman Begravningsbyrå AB
Stora Nygatan 15
411 08 Göteborg
Telefon 031-15 53 06

Korraldab surmajuhumi puhul
kõike ülima vastutustundega.
Kauaegsed kogemused eesti-
kombeliste matustetajad.

Abi ravisutustele
Eestisel Pg. 55 09 35-1

Sihtasutus
EESTI ÜHISABI

Meie keskelt igaviku radadele läinud

Ella Vilgats'it

mälestavad kurbuses

HELMİ AMER
HELLA ELBER
ANTONIE ENNEMUIST
ELGA ja ARMAS
KALJUVEE
MARTA ja ALFRED
KINDEL

ANN ja PEET
LEETSAR
ROBERT, TOIVO ja
MEEME NUGIN
RENATE PRUUL
HILJA RABA
LEIDA SIPLANE

"Vaba Eesti" ja EKP ei vääri mingit kiitust

Viimasel ajal on räägitud tunnustavalt nii Eesti komparteiist kui selle raames moodustatud sõsarorganisatsioonist "Vaba Eesti". Nii Eesti Vabariigi aastapäeval Stockholmis kui ka eraviisilistes kõnelustes.

On esinenud momente, kui Eesti Kommunistliku Partei juhid on olude sunnil järele andnud ja toetanud poliitikat Eesti ja eestlaste huvide. Vastupidine poliitika on nende tegevusele aga aland kaugenalt rohkem eelsoosust. See pärast on küsitav, kas EKP üldiselt on ära teeninud komplimente. Pealegi pole nende järeleandmist kiitmine õigesti ajastatud momendil, kui on just rakendatud EKP poolt välja tootud valimisreedes, mis oleks võinud kujuneda Eesti äraandmise instrumendiks.

Valimisreedes, mis juba nimite kuu eest vastu võeti, oli koostatud selle põhimõtete, et säilitada EKP poliitika ja aparaaditöötajate võim üle Eesti. Selle nimel võeti vastu seadus, mis ühtlasi kinkis ära mitu mandaati vene sõjaväestlastele.

Valimisreedes oli vähe-mal neiljast vaatevinklist kompartei juhtidele eriti soodne:

- seaduses nõuti paiksustensust
- seaduses lubati kohalikult otustada, kas valimisringkonnad on ühe või mitme mandaadilised
- seaduses ei nähtud ette parteidevahelist võitlust
- seadusega kingiti ära neli kohta okupatsiooniar-meale

Paiksustensust, mida varem pole Eestis rakendatud, annab kompartei suure eelise, kuna teistel organisatsioonidel pole olnud võimalik üles ehitada ülemääsli organisatsiooni. Selle äärmise kohtestamine andis eelise komparteil, kelle loomulike põhjused on ülemääsli efektiivne organisatsioon olemas.

Tuntud ja hinnatud rahvuslik poliitika tegelased, kes ühtki kuu kultuurilist põhjust ei olema ühe efektiivne organisatsioon olemas. Tuntud ja hinnatud rahvuslik poliitika tegelased, kes ühtki kuu kultuurilist põhjust ei olema ühe efektiivne organisatsioon olemas.

Kirde-Eestis anti võimalus valdavalt venekeelsetes piirkondades moodustada ühemandaadilised valimisringkonnad, mis muudigi kindlustasid, et eesti rahvus-

lastel seal pole võimalik üldse võita mandaate.

Seetõttu sai sealne venekeelne enamus suurema kui proportsionaalse esinduse, mis aga on EKP vaatevinklist kasulik. Ainult siis kui on vene sõjaväestlastel pilasavalt suur esindatus on nimelt EKP võimalik takistada eesti rahvuslaste initsiatiivse seaduste (nõuab enamust) ja põhiseaduse suhtes (milleks on vaja kahte kolmandikku ülemnõukogu häälte) ja teha neid kompartei sõltuvaks.

Kui oleks toimunud parteidevaheline valimisvõitlus, oleks rahval olnud kergem poliitiliste programme vahel seisukohaga võtta. Nagu näitavad rahva arvamusuurinud, oleks kompartei seadeli siis tunduvat vähem häält saanud. Lisakuulimiste puhul oli suurelti tuntud riigi ja parteitegelastel, kes ju loomulikult on tunnustanud kui mõned uute parteide esindajad, kes aga oma parteiprogrammi põhjal oleksid saanud suurema toetuse kui kompartei.

Okupatsioonivägede le mandaatide kinkimisega riisik parteid juhtinud eestimeelset 2/3-diku enamust ülemnõukogus.

Muidugi võib olla ka teisi põhjusi nende seaduste kirjutamiseks. Aga siiski on kõige tõenäolisemaks, et parteid poolt kinnitatud seadus võeti esmapooleks vastu selleks, et parteiametnike positsiooni kindlustada.

Kui vaadata, kuidas EKP ja "Vaba Eesti" niimoodi on valimis mängima Eesti võimalustega saavutada eesiseisvust ainult oma isiklike huvide nimel, siis on raske mõista kiidusõnu partele just praegusel momendil.

"Vaba Eesti" peamees Indrek Toome esinemised on pealegi väga erinevalt sõltuvast sellest, kas ta esineb eestlastele või venelastele. Seda on näidatud muu seas "Päevalehes" (endine "Noorte Hääl"), kus on võrdluseks Toome esinemised Narvas tema esinemistega eesti publikule. Vene publiku ees räägib ta ikkagi veel Eesti suuremast eesiseisvusest N.Liidu raames, eestlaste kõrvu hellitab ta täieliku eesiseisvuse paroolidega.

"Vaba Eesti" platvormis ei räägita ka ühest Eesti täielikust eesiseisvusest. See on hoopis segasemalt sõnastatud.

Ka kandidaatide toetamisest. "Vaba Eesti" oma teist päet. Ühes ringkonnas soovitas ühendust teha vene sõjaväestlaste Interlikumise liiget ülemnõukogu valimisel.

Kommunistid on jälle näidanud, et nad ei vääri meie usaldust ja veelgi vähem meie kiidusõnu. Hoopis teise asi on, et meie võib-olla mõnel momendil sellest hoolimata taktikaltselt peame nendega koostööd tegema, nagu leidis ka Eesti Kongress. Aga me ei tohi kunagi unustada kellega meil on tegemist.

Paistab, et valimised siiski toid kaasa piltsava eestimeelse enamuse ülemnõukogu. See aga ei toimumud tänu kommunistidele ja "Vaba Eestile", vaid hoopis nende tegevuse kiuste.

ÜLO IGNATS

Iida-Saksamaa valimised ja Saksamaa ühendamine

Iida-Saksamaal 18. märtsil toimunud esimestel vabadel üldvalimistel võidutses, nagu juba varem teada, CDU partei poolt juhitud Allians für Deutschland üllatavalt suure eduga - 45,1 protsenti. Sotsiaaldemokraadid SPD said 21,8 protsenti, kommunistid partei PDS (endine SED) 16,3 protsenti ja liberaalid (Bund Freier Demokraten) 5,3 protsenti.

Uue valituse moodustavad kodanlikud parteid: Allianz für Deutschland (192 mandaati) koos liberaalidega (21 mandaati). See teeb kokku üle poole 400-st ja tagab ka töövõimelise valituse. Sejuures peab märkima, et põhiseaduse muutmiseks osaliselt või täielikult sellest ei piisa, kuna vaja on 2/3 enamust.

Reaalsotsialistidega (uus nimetus endistel kommunistide) uus valitsus ei taha tegeletud teha. Sotsiaaldemokraadid on deklareerinud, et ka neli eile tootud reaalsotsialistidega kõne alla. Bonni sooviks on, et valitsus siiski moodustatakse laialiselt. See tähendaks ka sotsiaaldemokraatide koalitsiooni kodanikega.

Ühendamine

Vabade valimistega taastati demokraatlik kord ka Saksamaa idaosas. Aga kuidas ühendada Saksamaad jälle tervikuks? Siin ei määra oma tulevikku üle alinud Iida- ja Lääne-Saksamaa. Kõigepealt esines alates Teisest maailmasõjast senijani kaasa iseseisvat deklareeritud Iida-Saksamaa kuulub idabloki ja on sellega majanduslike ning sõjaliste lepingutega seotud N.Liidu juhtimise all.

Lääne-Saksamaa on valitud oma katseks kuuluda liikmesriigina NATOsse.

Praegu on käimas Euroopa ühendamisprotsess, kusjuures tuuma moodustavad 12 Euroopa Majandusühenduse kuuluvat riiki. Lääne-Saksamaa on selles üks juhtivamaid riike ja kantsler Helmut Kohl on üks agaramaid Euroopa ühendamise õhutajaid.

Kohl on deklareerinud, et Saksamaa ühendamine toimub ainult Euroopa ühendamisraames. Nii langeks ka ära kartus, et tulevikus võiks Saksamaa suurriigina ja oma 80-miljonilise elanikkonna ohustada rahu Euroopas. Seega on kõigepealt käimas Saksamaa ühendamine ja püüe seda tervikuna paljastada Euroopa Majandusühendusele.

Esimises osas on kokku lepitud Lääne-Saksamaa ettepanekul, et asja arutamise koos 2 + 4 maa esindajate vahel. Neist kaheksa meest on mõlemad Saksamaad ja ülejäänud neli USA, Prantsusmaa, Inglismaa ning N.Liit. Mis puutub

Poola läänepiiri ja julgeoleku, on läbirääkimistel kaasas ka Poola esindajad.

Teised riigid, kelle piirid ühtuvad Saksamaaga ja kes on Majandusühenduse liikmed, saaksid selle kaudu avaldada oma soov. Ülejäänud riigid jäävad üle otsustatavaks mõlema Saksa riigiga.

Paktid

Saksamaa taasühendamise peaprobleemiks on asjaolu, et Iida-Saksamaa kuulub ja kuulub lepingu alusel praegugi Varssavi pakti.

Lääne-Saksamaa on aga NATO ja soovib sinna jääda ka pärast ühinemist. Venelased on aga sellele kategooriliselt vastu ja soovivad omalt poolt, et taasiühendatud Saksamaa oleks neutraalne.

Iida-Saksamaal on momentid V-pakti alusel 400 000 vene sõdurit. Lääne-Saksas on aga paljud NATO liikmesriikide sõdurid, kellest ameeriklaste kontingent on peale läänesakslasi suurimast. Tõlgaks on aga, et pärast ülestõusu kõikides N.Liidu satelliitriikides on V-pakt kaotatud oma reaaltähtsuse. See eksisteerib veel vaid paberil.

Kuna satelliitriigid püüvad iseseisvuse poole ja N.Liidus endas on äärmiselt suuri raskusi üksikute n. liiduvabariikidega nii poliitiliselt kui etniliselt, siis oleks kohane mõelda mingile keskele lahendusele. See peaks suunduma Euroopa Ühendriikide loomisele. Ja selleks peab läks koos

Ülejäätud 15 parteid või rühmitust said kokku 8,5 protsenti. Valimises osales 24 poliitilist ühikut. Valijaskonda kuulus 12,3 miljonit inimest 16-miljonilise Iida-Saksamaa elanikkonnast. Osavõtt valimistest oli väga kõrge, nimelt 93 protsenti ning valida tuli 400 rahvasaadikut Volkshammerisse ehk parlamentis.

USA-ga garanteerima N.Liidu mingi julgeoleku katset, et suuremal määral arendada poliitilist koostööd.

Kommunistliku partei monopol kaotamisega N.Liidus asutatakse loodetavasti teisi poliitilisi parteid, mis omavalitsuse võimuvõitluses tasandavad teed demokraatia suunas.

Euroopa Maja

Majandus peaks tuginema ühele põhimõttele, sest ainult siis on mõtet sead viisajast toetada. Nii sugune areng oleks tervetult ja vaenlaslikult hakkaks pikapeale kaduma. Juba praegu peaksime mõtlema sellele, kuidas oleks Euroopas võimalik saavutada ühist kesiteed.

Esimene grupp on Euroopa Majandusühendus, teine Efta (kuulu kuulub ka Rootsi) ja kolmas Euroopa idaosas, kuhu kuuluksid endised satelliitriigid. Jürde võib arvata ka Jugoslaaviat.

Neist kohe ühist tervikut moodustada on absoluutselt võimatu. Praegu, pärast rahuliku revolutsiooni Iida-Euroopas, tuleks saavutada põhjapanev kokkulepe üksiku arengusammude kohta kogu "Euroopa Majas" (Gorbatsjovi nimetus).⁶

Kui kinni pidada eespool viisandatud arenguteest N.Liidus, võtaks see aega 10-20 aastat kuni Venemaa viimase järk-järgult lülitaks Euroopa Maja. Arvestades Saksamaa tähtsust rahvaarvu, asukoha, know-

SAKSAMAA mutatsiooneid 1937-90. On fäide lüüdnud sõjaajase laulu sõnad "Pool on täim, pool on alles..."

how ja tugeva majanduse seisukohast, siis on ja jääb sellele riigile juhtiv koht Euroopa ühendamisel.

ARVED OKSAAR

Keda toetasid valijad parteivalimistel Eestis?

Eestis toimunud valimised polnud parteivalimised, mistõttu on väljapoolest raske hinnata täpsed viisgruppide. Et aga saada mingit pilti poliitilise meeleolu muutumisest, on võimalik luua "Maineri" avaliku arvamusuurimusi.

Uurimus on nüüd juba tehtud piisavalt kaua, et oleks võimalik tulemusi omavahel võrrelda.

Küsimused on esitatud aprillis 1989, juunis 1989, septembris 1989, detsembris 1989, jaanuaris 1990 ja veebruaris 1990. Küsitakse milise partei või liikumise poolt inimesed hääletaksid valimistel. Inimesed vastasid järgnevalt eri parteide suhtes:

EKP: 16, 11, 14, 9, 10, 8 protsenti (kusjuures esimene arv on esimesest uurimisest ja viimane viimasest).

Rahvarinne: 35, 38, 39, 24, 20, 23.

Muinsuskaitse: 4, 3, 3, 3, 3.

Roheline Liikumine: 12, 13, 9, 10, 11, 15.

Interlikumise: 4, 5, 2, 1, 3.

Töökollektiivide ühendnõukogu (vene): 7, 5, 4, 2, 3.

Töökollektiivide liit (eesti): 2, 2, 2, 4, 6, 6.

ERSP: 6, 5, 4, 7, 4.

Kristlik Liit: 2, 1, 1, 2, 2, 2.

Maaliit: 6, 2, 2, 2, 2.

Naisliit: -, 3, 2, -, 2, 3.

Demokraatlik tööerakond: -, 1, 2, 3, 1.

Kodanike komiteed: -, 3, 4, 8, 9.

Talunike Keskkliit: -, -, 1, 2, 1.

Rahvuste foorum: -, -, 0, 2, 2.

"Vaba Eesti": -, -, -, -, -, 10.

Teisest tabelist selgub, mida inimesed täielikult toe-

tavad, küigi nad võib-olla ei hääleta nende poolt valimistel.

Kõigist Eesti elanikest toetas kompartei täielikult ainult 3 protsenti (eestlastest 3 ja venelastest 4).

Eesti roheline liikumine: 49 (56; 37).

Bestimaa rahvarinne: 32 (43; 11).

Interlikumise 4 (1; 10).

Töökollektiivide liit: 22 (26; 14).

Töökollektiivide ühendnõukogu: 8 (3; 17).

Muinsuskaitse: 34 (43; 19).

"Vaba Eesti": 21 (29; 5).

Maaliit: 21 (28; 8).

Kristlik-demokraatlik liit: 15 (21; 6).

ERSP: 13 (18; 3).

Demokraatlik tööerakond: 6 (6; 5).

Naisliit: 36 (46; 17).

Kodanike komiteed: 30 (43; 8).

Streigikomitee: 3 (1; 5).

Talunike keskkliit: 23 (30; 11).

Rahvuste foorum: 18 (30; 11).

10-kroonine müntrahaks

Rootsi Riigipank teki nüüd lõplikult otsuse planeeritud uute rahade suhtes. Senine kümnekroonine paberraha vahetatakse ära 10-kroonise minidena uude nelikmetailist, mis on umbes praeguse 50 börise suurune.

Uue paberrahana tuleb ilkuve 20 kroonine, mis kannab Selma Lagerlöfi portreed.

Muudatused on tingitud rahavahetuse langemisest. Kümnekroonist tuleb vaa-geida kui vahetusmünti, esimesteks "pärtsarviku" kujuneb nüüd 20-kroonine rahatäht. Ülemnõuk kolme aasta jooksul võetakse käibelt tagasi ka praegune 50 kroonine raha.